

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ.....กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน สฟพ.๔ อ.เมือง จ.อุบลราชธานี โทร.๐๔๕-๓๕๕๑๔๒

ที่..... กษ.๐๘๑๑.๐๓/..... วันที่..... ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

เรื่อง.....ขอส่งสรุปการอบรมหลักสูตร “เครื่องมือเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ”.....

เรียน ผู้อำนวยการกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามที่ได้อบรมหลักสูตร “เครื่องมือเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ” ผ่านระบบออนไลน์ของกรมพัฒนาที่ดิน (LDD e-Training) เพื่อจัดทำรายงานผลการดำเนินการพัฒนาองค์การ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ นั้น

ในการนี้ นางสาวกนกวรรณ หาญสุขใจเจริญ นักสำรวจดินชำนาญการพิเศษ สังกัดกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๔ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรมฯ จัดทำเอกสารประกอบเล่มรายงานฯ คือ ผลงานโดดเด่นของสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๔ ได้จำนวน ๑ เรื่อง ผลงานเรื่องที่ ๑ : การจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรด้วยแนวคิดลดขยะให้เป็นศูนย์ด้วยปุ๋ยหมักเปลือกทุเรียนภูเขาไฟ ตามเอกสารแบบฟอร์มที่ ๑ และแบบฟอร์มที่ ๒ ที่แนบมาพร้อมนี้

แบบฟอร์มที่ ๑ ผลงานโดดเด่น

กอง/.....สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๔.....

นำเสนอรายละเอียดผลงาน โดยคัดเลือกจากผลงานข้างต้นที่มีความโดดเด่น โดยนำเสนอ ๓ – ๕ ผลงาน (ไม่จำกัดจำนวนหน้า)

ผลงานเรื่องที่ ๑ : การจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรด้วยแนวคิดลดขยะให้เป็นศูนย์ด้วยปุ๋ยหมักเปลือกทุเรียนภูเขาไฟ

ความเชื่อมโยงกับมิติ PMQA ๔.๐

☒ เปิดกว้างและเชื่อมโยงกัน ☐ ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ☐ มีขีดสมรรถนะสูง ทันสมัย

ที่มาของปัญหา(สภาพปัญหาที่ทำให้ต้องดำเนินโครงการ/กิจกรรม)

จังหวัดศรีสะเกษมีพื้นที่ปลูกทุเรียนภูเขาไฟในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ จำนวน ๑๗,๗๘๗.๒๕ ไร่ โดยคาดการณ์ผลผลิตรวมประมาณ ๑๑,๙๕๘.๐๘ ตัน (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดศรีสะเกษ, ๒๕๖๘) โดยทั่วไปเปลือกทุเรียนคิดเป็นประมาณ ๖๐-๗๐% ของน้ำหนักผลทุเรียน ดังนั้นหากใช้ค่าเฉลี่ยที่ ๖๕% ของผลผลิตรวม จะได้ปริมาณเปลือกทุเรียนประมาณ ๗,๗๗๒.๗๕ ตัน ซึ่งเปลือกทุเรียนเป็นวัสดุทางการเกษตรที่มีจำนวนมากในจังหวัดศรีสะเกษ ส่งผลให้มีเปลือกทุเรียนถูกทิ้งโดยไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์ กลายเป็นกองขยะทำให้เกิดกลิ่นเหม็น และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงซึ่งเกิดจากน้ำขังในเปลือกทุเรียน อาจทำให้จำนวนผู้ติดเชื้อไข้เลือดออกเพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้ควรมีการจัดการบริหารเปลือกทุเรียนเพื่อลดปริมาณขยะที่ต้องกำจัดในแต่ละปี

การจัดการเปลือกทุเรียนที่เป็นปัญหาขยะล้นเมืองในช่วงเทศกาลทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ เปลือกทุเรียนสามารถทำให้เกิดประโยชน์แปรรูปได้หลายอย่าง เช่น ถ่านจากเปลือกทุเรียน ปุ๋ยชีวภาพจากเปลือกทุเรียน กระดาษเปลือกทุเรียน และผลิตเป็นอาหารเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น โดยการแปรรูปเปลือกทุเรียนเกิดประโยชน์ทั้งทางด้านสิ่งแวดล้อมเป็นการลดปริมาณขยะอินทรีย์และปัญหามลพิษ และช่วยในการจัดการขยะจากผลผลิตทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านเศรษฐกิจสามารถเพิ่มมูลค่าจากเปลือกทุเรียนและพัฒนา

เป็นผลิตภัณฑ์เพื่อการจำหน่าย ด้านเกษตรกรรมใช้เป็นปุ๋ยหมักช่วยเพิ่มธาตุอาหารในดิน หรือนำไปผลิตเป็นสารกำจัดศัตรูพืชชีวภาพ ส่วนด้านอุตสาหกรรมและพลังงานสามารถนำเปลือกทุเรียนผลิตเป็นถ่านกัมมันต์สำหรับกรองอากาศและน้ำ หรือเป็นวัตถุดิบในการผลิตพลาสติกชีวภาพและบรรจุภัณฑ์ย่อยสลายได้ ผลิตถ่านไบโอชาร์หรือไบโอเอทานอลเพื่อใช้เป็นแหล่งพลังงานทดแทน

ทั้งนี้สำนักงานจังหวัดศรีสะเกษ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ ได้ร่วมมือกับหมอดินอาสาประจำตำบลภูเงิน นายเข้มทอง ศรีสุข ซึ่งเป็นเครือข่ายหมอดินอาสาของสถานีพัฒนาที่ดินศรีสะเกษที่ได้รับองค์ความรู้ ปัจจัยการผลิต และฝึกปฏิบัติการผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และอื่นๆ อย่างต่อเนื่องจากเจ้าหน้าที่ของสถานีพัฒนาที่ดินศรีสะเกษ โดยหมอดินอาสาได้นำความรู้การผลิตปุ๋ยหมักไปต่อยอดการผลิตปุ๋ยหมักเปลือกทุเรียนภูเขาไฟ ด้วยความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภายในจังหวัดศรีสะเกษได้รวบรวมเปลือกทุเรียนจากงานเทศกาลทุเรียนประจำตำบล ประจำอำเภอ และประจำจังหวัดศรีสะเกษ ไม่น้อยกว่าปีละ ๕๐ ตัน เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จนถึงปัจจุบันในการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรด้วยแนวคิดลดขยะให้เป็นศูนย์ด้วยปุ๋ยหมักเปลือกทุเรียนภูเขาไฟ โดยนำเทคโนโลยีของกรมพัฒนาที่ดินผลิตปุ๋ยหมักเปลือกทุเรียนภูเขาไฟ เพื่อช่วยลดปริมาณขยะสดภายในจังหวัดศรีสะเกษได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีการแก้ไขปัญหา

เปลือกทุเรียนภูเขาไฟจังหวัดศรีสะเกษที่มีจำนวนมาก เกิดขึ้นจากการผลิตและการบริโภคทุเรียนภูเขาไฟอย่างแพร่หลาย เมื่อทุเรียนถูกบริโภคแล้ว เปลือกทุเรียนที่เหลือมักจะถูกทิ้งเป็นปัญหาขยะล้นเมือง วิธีการแก้ไขปัญหานี้ได้ใช้เทคโนโลยีของกรมพัฒนาที่ดินผลิตปุ๋ยหมักเปลือกทุเรียนภูเขาไฟจำนวน ๑ ตัน วัสดุที่ใช้ในการผลิตปุ๋ยหมักเปลือกทุเรียนภูเขาไฟ ได้แก่ เปลือกทุเรียนภูเขาไฟ (ไม่สับย่อย) เป็นวัสดุผลิตปุ๋ยหมัก ๑,๐๐๐ กิโลกรัม มูลวัว ๕๐๐ กิโลกรัม และเกลือ ๕ กิโลกรัม ร่วมกับการใช้สารเร่งซูเปอร์ พด.๑ จำนวน ๕ ชอง น้ำหมักชีวภาพจำนวน ๑๐๐-๒๕๐ ลิตร เพื่อลดระยะเวลาในการหมักหรือย่อยสลายเปลือกทุเรียนภูเขาไฟให้เร็วขึ้น เมื่อผลิตปุ๋ยหมักเสร็จนำสารเร่งซูเปอร์ พด.๓ จำนวน ๕ ชอง คลุกเคล้ากับปุ๋ยหมักเพื่อขยายเชื้อไตรโคเดอร์มา (*Trichoderma* sp.) และบาซิลลัส (*Bacillus* sp.) ในการป้องกันโรครากเน่าโคนเน่าของไม้ผล

ผลผลิตและผลลัพธ์

การจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรด้วยแนวคิดลดขยะให้เป็นศูนย์ด้วยการผลิตปุ๋ยหมักเปลือกทุเรียนภูเขาไฟ โดยการนำเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรคือเปลือกทุเรียนภูเขาไฟภายในจังหวัดศรีสะเกษ นำมาผลิตปุ๋ยหมักจากเปลือกทุเรียนภูเขาไฟได้ไม่น้อยกว่าปีละ ๕๐ ตันต่อปี อัตราการใช้สำหรับปลูกไม้ผล ๕ กิโลกรัม/ตัน วิธีการใช้โรยรอบๆทรงพุ่ม ซึ่งการผลิตปุ๋ยหมักทุเรียนภูเขาไฟ เป็นการเพิ่มรายได้และธาตุอาหารในดินให้กับเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด อีกทั้งเป็นการลดปริมาณขยะอินทรีย์และปัญหามลพิษ ซึ่งช่วยในการจัดการขยะได้เป็นอย่างดี

คุณค่าต่อประชาชน/ส่วนราชการ/ประเทศ (ผลกระทบทางบวกในวงกว้าง (Impact) ที่เกิดขึ้นจากผลงาน)

การพัฒนาประเทศไทยไปสู่ Thailand ๔.๐ ต้องก้าวข้ามปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ เช่น ขยะล้นเมือง โดยการขับเคลื่อนด้วยโมเดลเศรษฐกิจ Bio-Circular-Green Economy (BCG) ซึ่งในด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ได้มุ่งเน้นให้ขยะไม่เพียงของเหลือทิ้ง แต่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ หรือแปรรูปให้มีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งช่วยลดปริมาณขยะ ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจใหม่ ๆ ของประเทศต่อไป อีกทั้งแก้ไขปัญหาดินเสื่อมโทรมของที่ดินและลดการใช้ปุ๋ยเคมีของประเทศไทยได้ด้วยการใช้ปุ๋ยหมักจากเปลือกทุเรียนภูเขาไฟ

แบบฟอร์มที่ ๒ แผนงานการปรับปรุงเพื่อยกระดับการพัฒนาสู่ระบบราชการ ๔.๐

กอง/.....สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๔.....

ในรอบ ๑ ปีที่ผ่านมา หน่วยงานได้มีการปรับปรุงอะไรบ้างหรือมีแผนการปรับปรุงอย่างไรบ้างที่เป็นการพัฒนาสู่ระบบราชการ ๔.๐ พร้อมสรุปสาระสำคัญของแผนงาน/โครงการดังกล่าว

- แผนพัฒนาเครือข่าย และความร่วมมือ

ชื่อแผนงาน/โครงการ	ปีที่ดำเนินการ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
๑) การจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรด้วยแนวคิดลดขยะให้เป็นศูนย์ด้วยปุ๋ยหมักเปลือกทุเรียนภูเขาไฟ	๒๕๖๒-๒๕๖๓	- เปลี่ยนขยะด้วยการแปรรูปเปลือกทุเรียนให้กลายเป็นปุ๋ยหมักคุณภาพสูง - เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตได้จากการลดการใช้ปุ๋ยเคมี - สามารถต่อยอดเป็นธุรกิจเพื่อจำหน่ายปุ๋ยอินทรีย์จากเปลือกทุเรียน